48ste jaar. — Nr 75. Zaterdag 22 Juni 1901.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** »
Een » » **4** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 22e JUNI 1901.

De legerkwestie.

Verslag van M. Helleputte.

V.

De verschillige voorstellen.

Zooals men weet, werden 9 wetsvoorstellen onderworpen aan de middensectie ; 8 ervan waren voorafgaandelijk onderzocht in de afdeelingen.

Het voorstel tot *vermindering van dienststijd* gaat uit van MM. Colfs, Maenhout, Mabille, Levie, Van Brussel en V. Delporte.

Het werd in 5 secties aangenomen en in 1 verworpen en behaalde in de afdeelingen 49 stemmen tegen 13 en 28 onthoudingen.

Het voorstel *tot wijziging der militiewet* gaat uit van MM. Lorand, Berlóz, Malempré, François, F. Cambier en van de Walle.

Het werd eveneens in 5 secties aangenomen en in 1 verworpen en behaalde in 't geheel 49 stemmen tegen 16 en 28.

Het voorstel tot *herinrichting van het vrijwilligerschap* gaat uit van MM. Verhaegen, Levie, V. Delporte, Mabille en Delporte.

Het werd aangenomen in 4 secties en verworpen in 2 en behaalde in 't geheel 35 stemmen voor, 20 tegen en 26 onthoudingen.

Een ander voorstel, over het *vrijwilligerschap*, is verschuldigd aan het initiatief van M. Woeste. Het werd aangenomen in 4 en verworpen in 2 secties en bekwam : 37 stemmen voor, 20 tegen, 14 onthoudingen.

Het voorstel betreffende de *plaatsvervanging der militianen* gaat uit van MM. Colfs, Degroote, Maenhout, Vandenbogaarde en Van Brussel.

Het werd verworpen in 4 en aangenomen in 2 secties en bekwam : 25 stemmen voor, 28 tegen en 22 onthoudingen.

Het voorstel om *de krijgslasten te verzachten ten bate der mindere klassen* gaat uit van MM. Hoyois, Nerinckx, Visart, Francotte, Snoy en Harmignie.

Het werd in 3 secties aangenomen en in 3 verworpen en bekwam : 29 stemmen voor, 18 tegen en 25 onthoudingen.

Het voorstel Hoyois-Francotte-Segers, betreffende *afschaffing* van het vrijwilligerschap, werd aangenomen in 3 en verworpen in 3 secties en behaalde : 26 stemmen voor, 21 tegen, 24 onthoudingen.

Het is nu uit al deze voorstellen, alsmede uit het voorstel de Brocqueville, wijzingen brengend aan de wet op de milicie en aan de legerinrichting, dat de middensectie een heel voorstel heeft gesmeed, met den wensch tot eene oplossing te komen, die aan alle belangen voldoening zou schenken.

De middensectie werd geleid door de volgende gedachten :

Zooveel mogelijk de persoonlijke lasten, aan de burgers opgelegd, te verminderen.

Vooral de arbeidende standen van die vermindering te doen genieten.

Voldoende oorlogseffectief, om troepen genoeg te hebben, met het oog op gebeurtenissen als die, welke zich in 1870 voordeden.

Voldoende vredeseffectief tot bewaring der orde in het binnenland.

Zorgen dat de opleiding der troepen verzekerd weze.

Aanmoediging van het vrijwilligerschap onder al zijne vormen en daaraan de kern vragen der soliede troepen, die langen dienst verrichten.

VI.

Voorstel van de middenafdeeling. — Wijze van werving des legers.

Door art. 1 van het voorstel der middenafdeeling, wordt art. 1 der milicietwet eenigzins gewijzigd.

Laatst bedoeld art. luidt als volgt :

« De werving van 't leger geschiedt » door middel van vrijwillige dienstverbin- » tenissen, en door middel van jaarlijksche » oproepingen. »

Om beter te doen uitschijnen, dat vrijwillige dienstneming de hoofdzakelijke wijze van werving zal zijn, zou het nieuw artikel 1 aldus luiden :

« De werving van 't leger geschiedt door » middel van vrijwillige dienstverbinte- » nissen.

» Jaarlijksche oproepingen vullen, **zoo » daartoe reden bestaat,** het » ontoereikend getal van deze vrijwillige » dienstverbintenissen aan. »

***

Vrijwilligers van het jaarlijksch contingent afgetrokken.

Thans worden twee reeksen vrijwilligers van het contingent afgetrokken.

1° De zoogenaamde « contingentvrijwilligers », 't is te zeggen de voor de klas ingeschrevenen, die voor de loting dienstverbintenis aangaan. Tot hiertoe waren er niet veel zulke vrijwilligers, omdat ze hoegenaamd geen voordeel genoten.

2° De voor de klas ingeschreven vrijwilligers die, reeds onder de wapens zijnde, een dienstplichtig nummer trekken.

Bij eenparigheid van hare leden, drukte de middenafdeeling het gevoelen uit, dat al de in dienst zijnde vrijwilligers dienen afgetrokken te worden van het contingent voor het jaar, waarop zij den milicieouderdom bereiken.

't Is overigens niet te beseffen waarom alleen vrijwilligers, die een slecht nummer trekken, in het contingent worden meegeteld.

Dat is immers als opzettelijk gedaan, om de vrijwillige dienstverbintenissen tegen te werken !

Overigens is het onrechtvaardig een militiekanton, dat veel vrijwilligers leverde, toch voor de loting zooveel manschappen te doen leveren alsof het hoegenaamd geene vrijwilligers geleverd had.

Dus moet de maatregel, sedert 1896 op de contingentvrijwilligers toegepast, uitgestrekt worden tot alle in dienst zijnde vrijwilligers.

***

Trapsgewijze afschaffing der loting.

De middenafdeeling dringt aan op het aanzienlijk voordeel, dat de afschaffing der loting zou opleveren.

Op zich zelven beschouwd, is die instelling slecht te rechtvaardigen : in de toepassing geeft zij aanleiding tot betreurenswaardige misbruiken.

In alle streken des lands rijzen ieder jaar klachten op over ongereegldheden en misdaden op den dag der loting.

In 1899 somde de *Revue Générale* de misdaden op, dat jaar tijdens de loting gepleegd.

Zij verdeelen zich over 21 gemeenten en geven op : 5 personen op wreede wijze vermoord, een 20tal doodelijk gewond, talrijke minder gekwetsten.

En dit ongerekend de verwoeste herbergen en de ontelbare twisten, waar gelukkig de messen geene rol speelden.

Die bloedbelasting orteert België er dient afgeschaft te worden.

Verschillige maatregelen werden voorgesteld om de buitensporigheden te doen opnouden, doch ze zijn moeilijk toe te passen; alleen de afschaffing der loting zou voor de jongelingen en voor de families eene wezenlijke weldaad zijn.

De middenafdeeling hoopt dat de door haar voorgestelde maatregelen die afschaffing ten minste in zekere kantons zal mogelijk maken.

Is in een kanton het getal vrijwilligers gelijk aan of hooger dan het te leveren contingent, zoo wordt er geene loting meer gehouden. Het mogelijk te veel wordt aan de aangrenzende kantons toegekend.

Gepaard met de aanmoediging voor vrijwillige dienstverbintenissen, zal dat stelsel de bezwaren der loting verminderen.

EERST BIDDEN.

Meer dan ooit wordt er in onzen tijd werk gemaakt van het onderwijs, en bijgevolg ook van de opvoeding, want beiden zijn onafscheidelijk, omdat bij verwaarloosd onderwijs geene goede opvoeding mogelijk is.

Het is intusschen zeer te betreuren, dat daarbij het voornaamste uit het oog verloren wordt.

Men biedt overvloedig gelegenheid aan om een bekwaam rechtsgelerde of natuurkundige, een knap koopman of werkman te worden ; maar om brave christenen te vormen, daar wordt al te dikwijls niet aan gedacht.

Eene brave moeder roept haar kind toe eer het zijne pap gaat eten : « Eerst bidden alvorens den lepel aan den mond te brengen. »

Zij wil het daarmede leeren dat bij alles wat wij doen, eerst en vooral aan God moet gedacht worden, omdat wij Hem alles verschuldigd zijn.

De nieuwmodische wereldbeschavers denken daar anders over.

Zij zouden beginnen met het kind te vertellen hoe de pap gemaakt en geroerd wordt, die het voor zich heeft ; uit hoevele deelen melk, water en meel, zij bestaat ; en welke warmtegraad er noodig is om tot het kookpunt te komen.

Daarbij nog eenige toondegevingen op de manier van den lepel te houden en de wijze waarop men hem aan den mond moet brengen.

Dat alles is nutlig, doch het voornaamste : eerst bidden, eerst aan God denken, daaraan wordt geene waarde gehecht, en wat kan het een kind baten dat het weet uit welke bestanddeelen zijn voedsel bestaat, wanneer het onbekend blijft met hetgeen zijne hoogere bestemming betreft ?

Bevolking.

De bevolking van België, volgens de officieele opteling, bedroeg op 31 december 1900, 6,815,054 inwoners.

Zie hier de cijfers voor de verschillige provinciën :

Antwerpen 657,976 — Brabant 1,303,64 — West-Vlaanderen 816,862 — Oost-Vlaanderen 1,059,138 — Henegouwen 1,146,646 — Luik 851,485 — Limburg 244,159, — Luxemburg 222,154 — Namen 355,590.

— o —

Ziehier de bevolking van het arrondissement Tongeren.

Alken 3,581 — Basheers 164 — Bassenge 942 — Berg 449 — Berlingen 247 — Beverst 935 — Bilsen 2,812 — Bommershoven 557 — Boorsheim 1,251 — Bruneckom 227 — Canne 885 — Cortessem 1,287 — Cuttecoven 154 — Eben-Emael 1,654 — Eygenbilsen 1,159 — Eysden 656 — Fall-Mheer 1,156 — Fologne 414 — Freeren 554 Gellick 748 — Genoels-Elderen 540 — Gors-op-Leeuw 452 — Gossoncourt 508 — Gothem 202 — Grand-Loez 170 — Grand-Spauwen 812 — Guygoven 457 — Heers 1,059 — Hees 555 — Hendrieken 150 — Henis 352 — Herderen 613 — Herne-St-Hubert 320 — Herstappe 149 — Herten 78 — Heur-le-Tiexhe 355 — Hex 496 — Hoelbeek 291 — Hoessalt 2,412 — Horpmael 745 — Houppertingen 1,227 — Jesseren 446 — Kerniel 622 — Koninxheim 555 — Lanaeken 3,075 — Lanaye 925 — Lankaer 600 — Lenth 817 — Looz 2,461 — Lowaige 1,065 — Mall 450 — Martinne 900 — Mattenslinde 534 — Mechelen 1,662 — Meeswyck 556 — Membruggen 510 — Merk-coven 199 — Millen 1,059 — Mopertingen 814 — Munsterbilsen 1,182 — Nederheim 528 — Neerheeren 481 — Neerrepen 217 — Opgrimby 656 — Opheers 542 — Otrange 460 — Overrepen 478 — Petit-Jamine 282 — Petit-Spauwen 563 — Pirange 314 — Reckheim 1,662 — Riempst 568 — Rixingen 447 — Roclenge-Looz 579 — Roclenge-sur-Geer 1,070 — Romershoven 413 — Rosmeer 612 — Russon 1,051 — Ryckel 395 — Ryckhoven 665 — Scholkhoven 201 — 's Heeren-Elderen 465 — Sichen-Sussea-Bolré 1,626 — Sluse 668 — Stockheim 1,742 — Tongres 9,568 — Ulbeek 667 — Uyckhoven 698 — Vechmael 717 — Veldwezelt 1,478 — Vliermael 1,209 — Vliermael-Roodt 861 — Vlytingen 1,261 — Voeardt 199 — Vroenhoven 859 — Vucht 516 — Waltwilder 728 — Wellen 2,440 — Werm 198 — Widoye 301 — Wintershoven 270 — Wonck 1,722 — Totaal : 89,467.

NIEUWS
uit de stad en de provincie.

Tongeren. — Een nieuwe Werkmanskring. — Verleden zondag huldigden onze katholieke werkjongens hunnen *Katholieken Kring* voor *Jonge Werklieden* in, welks stichting aan eene ware noodzakelijkheid beantwoordt. Immers, tusschen het Jongelingenpatronaat (voor jongens van 11 tot 18 jaar) en den *Volksbond* (voor mannen van af de 35 jaar) was er eene instelling noodig, om de jonge werklieden in hunne gevaarlijkste jaren voor het goede te bewaren.

Daarom deze nieuwe kring waar aan het hoofd van staan : de HH. Arm. Meyers, substituut van den heer procureur-generaal te Luik, als voorzitter ; Jos. Massa, substituut te Tongeren, als secretaris. De Z. E. heer Van den Dael is er de geestelijke bestierder van.

Na schoone en stichtende godsdienstoefeningen bijgewoond te hebben, vergaderden een 70-tal jonge lieden in hun nieuw lokaal, dat naast de *Concordia* en het jongenspatronaat gelegen is. De heer Jos. Massa deed er eene treffende en welsprekende toespraak, waarin hij het doel der nieuwe inrichting besprak en de noodzakelijkheid derzelve aanwees.

Alles doet voorzien dat deze Werkmansbond, onder het bestier van zulke verkleefde en bekende werkmansvrienden, tot eene schitterende toekomst geroepen is.

Op de markt van Tongeren van verleden donderdag waren te koop gesteld : 340 koeien en kalveren, 2 schopen, 151 vette varkens, 1448 magere varkens.

Bij den *Postrijder* van heden behoort een BIJVOEGSEL.

Landbouw-comice Borgloon. — Verleden zondag had te Borgloon, op het Stadhuis, eene belangrijke vergadering plaats, onder het voorzitterschap van den heer A. Pinnoy.

De heer Pr. Derwa, Staatslandbouwkundige, legt vooreerst in klare woorden de voornaamste punten uit van het modelreglement over de onderlinge paardenverzekeringen, en doet de voordeelen uitschijnen van dergelijke maatschappijen.

Ook doen verscheidene landbouwers zich aanstonds inschrijven.

Hierop geeft de heer Fl. Deploige, provinciaal Raadslid, kennis van het ontwerp aangaande de verbetering van het runderras, opgemaakt door eene bijzondere commissie ingesteld door de Bestendige Deputatie. De landbouwers vernemen met veel genoegen, dat omtrent al de wenschen, welke op eene vorige zitting werden uitgedrukt, zijn aangenomen ; dank vooral aan de warme ondersteuning van wege den achtbaren heer Deploige, die de belangen der landbouwers van het kanton Loon zoo zeer ter harte neemt.

Eenige veranderingen worden echter nog voorgesteld, na eene ernstige, eene grondige bespraking, waaraan de landbouwkundige van den Staat inscelijks deelneemt.

Bij afloop der zitting, stuurt de heer Voorzitter de heeren Deploige en Derwa eenige wel gepaste woorden van dank toe.

Kortom, gewichtige vergadering, welke ongetwijfeld de beste vruchten zal opleveren !

N. B. — De landbouwers (ook de niet-leden), die de inschrijving hunner dieren in de paardenverzekering verlangen, kunnen zich wenden tot den secretaris van het Comice, M. A.-J. Dignelle, te Voordt.

—o— Op woensdag, 12 Juni, vierde de Stad Loon het feest van haren patroon, den H. Odulfus. Alhoewel er tegenwoordig veel bezigheden op het veld zijn, ontbreiden zich schier alle inwoners van werk en volgden met godsvrucht de geestelijke oefeningen in de kerk. Eene plechtige processie heeft ter dier gelegenheid ook den volgenden zondag plaats elk jaar dat het feest van den H. Odulphus valt na het houden der H. Sacrament processie. En dit is dees jaar het geval. Overal in de ronde staan de Loonnaren bekend om den buitengewonen ijver en den kunstigen smaak die zij aan den dag leggen in 't versieren hunner huisgevels. Ook elk jaar heeft er op dien dag een groote toeloep van Bewoners der naburige dorpen en steden plaats om die prachtige processie bij te wonen.

—o— In de stoommelkerij van den heer Jos. Benats te Loon, heeft men insgelijks op 12 Juni waardig den H. Odulphus, haren patroon, gevierd. Van af den vooravond waren de gebouwen beviaed en de werklieden in feestgewaad. De heer Benats gaf een avondmaal aan zijne medehelpers om hen te beloonen over de zorgvuldigheid met dewelke zij hunnen dagelijkschen plicht kwijten. Dat er duchtig gedronken en gezongen werd, behoeft niet gezegd. En met rede, want het is niemand in Loon onbekend dat de Stoommelkerij « St-Odulfus » — op zoo goeden voet ingericht door haren eigenaar — zich heerlijk haren weg baant inssehen de verschillige nijverheden der gemeente en dat indien men ze vroeger eene kloeke, gevaarvolle ondernneming mocht heeten, men haar heden toch ook als eene zeer winstgevende exploitatie moet aanschouwen. Hetgeen wij den heer Benats uit gansscher harte wenschen !

St-Truiden. — Postfeest. — Voor het vaandelinhuldigingsfeest van zondag 11 Augustus, zijn tot heden 14 maatschappijen, tellende te zamen ongeveer 3600 leden, ingeschreven. Het bestuur van den *St-Truidenschen Postkring*, rekent nog op de bijtreding van andere kringen, zoodat wij ons hier aan een vrij schoen feest mogen verwachten.

Burg-Leopold. — Dievenbende. — Onze gendarmen hebben eene goede vangst gedaan : Zij hebben de band gelegd op drij der bijzonderste leden eener dievenbende, die voor specialiteit hebben het stelen van zink, lood en koper.

Zoo werd er vernomen dat er door genoemde kerels voor eene groote weerde lood en zink van de gebouwen der genie gestolen was en bij een gekend verheeler verkocht werd.

De gendarmen hadden spoedig dieven en verheler in handen, welke naar de gevangenis van Hasselt zijn overgevoerd.

De Gouverneur der provincie Limburg, brengt ter kennis der belangebbenden dat de inschrijvingen voor de examens af te leggen tot het bekomen van het bekwaamheidsdiploma voor het onderwijs der teekenkunde in de gestichten van middelbaar onderwijs, zonder kosten genomen kunnen worden, van den 10e tot den 27e Juli, in de bureelen der 1ste afdeeling van het provinciaal bestuur te Hasselt.

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften* : Voor eene bekomene gunst 2 fr. — Bijzondere gift 2 fr.

Officieele akten.

De heer Requilé (W.-D.) boventallig toegevoegd griffier bij de rechtbank van eersten aanleg zitting houdende te Hasselt, is benoemd toegevoegd griffier bij die rechtbank, ter vervanging van den heer De Marès, die tot eene andere betrekking geroepen is.

De wettelijke erkenning wordt verleend aan de volgende maatschappijen van Onderlingen bijstand, gevestigd in de provincie Limburg :

St-Lambertusspensioenkas, te Veldwezelt, St-Michaëlspensioenkas, te Kesselt, gemeente Veldwezelt ; Hoop in de toekomst, te Brustlhem : St-Antonius Vereeniging, te Diepenbeek : St-Joseph, te Ellicum ; St-Gertrudis, te Heppeneert, gemeente Maeseyck ; Neerheerenpensioenkas te Neerheeren ; Maatschappij St-Christiaan, te Nieuwerkerken ; St Herlindisgilde, te Ordingen ; St-Elisabeths Spaar-en Lijfrentsmaatschappij, te Peer ; St-Josefs Spaar-en Lijfrentsmaatschappij, te Linde, gemeente Peer ; St-Willebrordus, te Reppel.

Dagwijzer
JAAR ONZES HEEREN JEZUS-CHRISTUS 1901
Maand JUNI.

Toegewijd aan Jezus H. Hart.
(7 jaren en 7 maal veertig dagen aflaat elken dag.)

23. *Zondag* — 4e zondag na Pinkster.

24. *Maandag* — Geboorte van den H. Joan. den Dooper (volle afl. schap. Karmel en Onbevl. Ontv. kruisen en voorwerpen van het H. Land, alsook den 29me).

25. *Dinsdag* — H. Willem, abt.

26. *Woensdag* — HH. Joannes en Paulus, broeders, officieren en mart. onder Julianus den afvallige. — H. Bobelinus, leerling van den H. Remacle.

27. *Donderdag* — Off. der Oktaaf van den H. Joan. — H. Crescentius, leerling van den H. Paulus.

28. *Vrijdag* — (Vigilie der HH. Ap. Petrus en Paulus, vasten.) H. Leo, II, paus.

29. *Zaterdag* — HH. Petrus en Paulus, prinsen der Ap., mart. onder Nero (volle afl. voortpl. des geloofs, H. Francis. van Sales en Zegen Derde Orde, zie 24e.)

30. *Zondag* — 5e zondag na Pinkster. — Gedachtenis van den H. Paulus. — H. Lucinus, leerling der Apost. (Hoogmis van de HH. Ap. Petrus en Paulus).

Vormingen.

Zijne Hoogw. de Bisschop zal het H. Vormsel toedienen, dinsdag 25e Juni, te Seraing ; woensdag 26e te Lize en donderdag 27e te Jemeppe.

Wet op de spelen.

De Kamercommissie, belast met het onderzoek der in den Senaat gestemde wet, heeft deze verworpen met 5 stemmen tegen 2.

Zij heeft besloten zich echter aan te sluiten bij de wet, indien de overgangsbepalingen, ten voordeele van Spa en Oostende, er uit weggelaten worden.

De Kamer.

Zitting van donderdag 20e Juni 1901.

De Kamer bespreekt het voorstel van referendum over A. S. en E. V.

M. Janson verdedigt zijn voorstel, dat eene algemeene volksraadpleging over deze hervormingen in alle graden lorcht, den tweeden zondag van November.

Hij vindt dit voorstel zoo conservatief, dat hij geen verzet meent te zullen ontmoeten.

M. Woeste heeft ons bedreigd met de voorafgaandelijke kwestie, maar men maakt daar misbruik van.

Geene enkele wetgevende tekst belet de wetgevende macht, de bevolking te raadplegen.

Het gedacht van referendum klimt op tot 1893, en de regeering vond toch, dat het niet ongroodwettelijk was.

Zitting van vrijdag 21e Juni.

M. Schollaert, die het voorzitterschap waarneemt, meldt het afsterven van M. Van Hoorde, oud volksvertegenwoordiger en schoonvader van den achtbaren voorzitter der Kamer.

Hij stelt voor een brief van rouwbeklag te sturen aan de familie. *(Bijtreding).*

De beraadslaging over het voorstel van referendum wordt voortgezet.

M. Vandervelde zet zijne redevoering voort en voorspelt de zegepraal van het algemeen stemrecht.

BINNENLAND.

Ministerie van Spoorwegen, Posterijen en Telegrafen. — *AANWERVING.* — Aanvang Augustus e.k., wordt een enkele wedstrijd uitgeschreven voor de aanneming van **102 KLERKEN**, te verdeelen onder de takken van beheer van het beheer van het departement van Spoorwegen, Posterijen en Telegrafen.

Jongelieden, die de voorwaarden van toelating tot dien wedstrijd verlangen te kennen, gelieven de berichten te lezen, die in de spoorwegstatiën en in

---

DE DOCHTER
van den
VALSCHMUNTER

Een verhaal van de Russische grenzen.

18de VERVOLG.

Men hoorde een stoel verschuiven en spoedig daarop iemand met veel beweging de kamer verlaten.

Toen Esther den naam Walewski hoorde, toen zij vernam in welk gevaar hij verkeerde gevoelde zij de innerlijke kracht, die zells het nietigste en zwakste dier tot een woedenden verdediger van zijn nest en zijne jongen maakt, een heldenmoed, die het zwakke weisje zelf verbaasde.

Zij verliet Baruch en begaf zich naar hare eigen kamer ; als zij thans haren vader ontmoet en deze zelfs vernomen had dat zij voor luisteraarster aan den muur gespeeld had, zou haar dit onverschillig geweest zijn.

De jongeling verkeerde in gevaar, zij moest hem redden ? Waar waar bevond hij zich ?

Als bij instinct vermoedde Esther, dat Baruch haar wel eenige inlichting zou kunnen geven.

Zij hoorde de deur van haar vaders kamer openen, zij hoorde, hoe deze het huis verliet, en spoedig daarop had zij Baruch in hare kamer geroepen. Deze scheen te vermoeden, dat hij thans wegens zijn luisteren zou beknord worden, en trachtte daarom Esther door alle mogelijke grappige gebaren op te vroolijken. Hij streek voortdurend met de vlakke hand over zijn hals als om keel afsnijden aan te duiden, met de andere wees hij naar den zolder, waarboven Walewski gewoond had en kraaide lachend : — « Harjo » hals afsnijden — de « Balbajis » wil het niet !

— Bond op met die grimassen, Baruch. Kom eens bij mij. Geef mij uw hand. Luister oplettend naar wat ik u vraag. Weet gij, waarheen de man gebracht is, die daar boven was ?

— De « Goj » ?

— Ja ! weet gij het ?

Baruch grinnikte uiterst vergenoegd.

— Baruch weet het. Baruch heeft het gezien, de « Balbajis » denkt, Baruch weet het niet. Maar Baruch weet het. Wil Esther het ook weten ?

— Ja, ik zou het geerne weten, Baruch. Als gij mij lief hebt, zult gij het mij zeggen !

— Baruch zal het Esther zeggen, Baruch doet alles wat Esther wil. In den nacht zijn mannen bij den « Balbajis » gekomen, maar Baruch heeft Rukowski herkend. Met die mannen is de « Goj », die boven was, weggegaan — de « Balbajis » heeft hun de deur opengedaan — Baruch heeft het gezien.

— En weet gij waar die mannen hem heengebracht hebben ?

— Baruch kon niet meegaan — de deur was toe — maar hij kon wel denken, waar de mannen heengegaan zijn, daar waar het geld gemaakt wordt, om, een blanke dualder !

— Baruch, als gij mij lief hebt, moet gij mij op die plaats brengen.

— Neen — neen — geen vrouw kan daar ooit komen, de mannen zouden Esther vermorden. Nu dacht hij eenige oogenblikken na, telde snel en ijverig zijne vingers, en vroeg dan : Wat wil Esther op die plaats ? Wil ze zien, hoe men den « Goj » den hals afsnijdt ?

Hij scheen dit hals afsnijden voor iets zeer komisch te houden, want hij brak in krijschend gelach uit.

— Neen, Baruch, zegde Esther, terwijl zij er over nadacht hoe zij Baruch het best aan zijn verstand kon brengen wat zij bedoelde. Neen, Baruch, Esther wil dat niet zien. Esther wil in het geheel niet dat den vreemdeling eenig leed geschiedt.

— Esther wil het niet, de « Balbajis » wil het ook niet.

Baruch telde weer zijne vingers, maar zag er thans zeer bedroefd uit.

— Baruch, luister nu toe. Esther houdt veel van u, heel veel, maar zij zal nog meer van u houden, als gij den vreemdeling uit de macht dier mannen verlost, zoodat hij heen kan gaan waarheen hij wil. Weet gij, hoe men dat doen kan ?

Baruch zag er zeer verlegen uit. In een altijd haastiger tempo, telde hij zijne vingers en mompelde in zichzelven : — Esther wil het — Esther wil het — Baruch weet niet of hij het kan — Esther wil het. Plotseling stond hij luisterend stil. De « Balbajis » komt ! fluisterde hij en sloop de kamer uit.

Het scherpe gehoor van Baruch had werkelijk de stappen van den reeds weder terugkeerenden Peiser vernomen, maar hij had geen reden hem in dit oogenblik te vreezen.

Peiser begaf zich naar zijn werkkamer en schoof den grendel voor de deur. Daarna zag hij verschrend rond en haalde diep adem. Zijn gelaat was asehbleek, zijne oogen glinsterden koortsachtig en puilden hem bijna uit het hoofd, herhaaldelijk greep hij naar zijne keel, als dreigde hij te stikken.

Hij wankelde naar zijn ouden leuningstoel aan zijn schrijftafel en viel daarin geheel uitgeput neer. Wat was er geschied ? Welke vreeselijke gebeurtenis had den misdadiger zoo hevig verschrikt ?

Toen Koppenhagen wordend van Peiser was weggeloopen, nadat hij hem op een zoo ongewoon uur bezocht had, om hem van zijn waantrouwen te doen blijken, bedacht Peiser, dat het misschien beter was den vertoornden Koppenhagen gedurende eenige dagen uit den weg te gaan, ten einde hem niet nog meer op te winden.

Peiser besloot eene kleine reis naar zijn aanstaanden schoonzoon te doen en met deen het contract voor de schuverbuitenis te sluiten.

Daar Ludz echter tamelijk diep in Polen ligt en hij zich dus niet als gewoonlijk van een grenspas voorzien kon, begaf zich Peiser naar het policiebureel om daar de pas voor Rusland, dien hij altijd bezat, te laten viseeren.

Hij was als inwoner van Neustadt natuurlijk ook bekend met den secretaris van politie, die de pas moest alstempelen, en maakte dus een praatje met dezen.

— Vijftien groschen voor den stempel, M. Peiser ! zegde de secretaris.

Peiser reikte hem een thaler over en de secretaris wierp dit geldstuk op tafel om den klank te onderzoeken.

Toen Peiser hem daardoor vragend aanzag, zegde hij :

— Ja, men moet voorzichtig zijn, er is valsch geld in omloop en hoewel er hier in Opper-Silezië nog niet uitgegeven is, moet het toch hier verweerdigd worden.

— Ja, ja, gij schijnt er van te schrikken, M. Peiser, doch als gij mij beloofd er niet verder over te spreken, kan ik het u wel vertellen. Wij hebben onlangs een geheimen politie-brambte uit Berlijn, die de bende reeds op het spoor is, toevallig aangehouden ; dat was eene grappige geschiedenis, en daardoor heeft de oude de zaak vernomen en mij die verteld. Maar spreek er niet over, ik zou er anders in ongelegenheid kunnen komen.

Hoe Peiser uit het policiebureel op straat kwam, wist hij zelf niet ! Zij e knieën bevden onder zijn lichaam, zijne haaren rezen te berge en koud angstzweet parelde op zijn voorhoofd.

Met moeite vield hij zich staande en vloog trots zijne uitputting over de straat, daar iedere steen schien te roepen : Houdt hem ! Houdt den valschmunter !

Toen hij nu eenmaal thuis was en in den leunstoel voor zijne schrijftafel zat, werd hij kalmer en dwong zich zelven tot bedaard overleg. Wat moest hij doen, en hoe door zulk een eigenaardig toeval eene reddende waarschuwing was toegekomen ?

Hij moest weg ! Ongenblikkelijk weg ! Hij moest zich in veiligheid stellen.

In zijne lage ziel kwam niet eens de gedachte op, dat hij eigenlijk zedelijk verplicht was zijne dergenoten te waarschuwen.

Hij dacht alleen aan zichzelven ; niet eens dacht hij er aan, hoe het met zijne dochter zou gaan.

Weg, weg, zoo spoedig mogelijk !

Met inspanning van alle krachten stond hij op en opende eene verborgen schuif van zijne schrijftafel.

Slechts twee papieren bevonden er zich in, die hem bij eene huiszoeking verdacht konden maken, hij was te slim om meer dergelijke gevaarlijke stukken in zijn huis te bewaren.

Hij wierp de beide geschriften in het vuur van de ijzeren kachel, die de kamer verwarmde en zag zorgvuldig toe, of ze wel volkomen tot asch verbrandden.

Daarna zocht hij al het geld bijeen, dat zich in de schrijftafel bevond en pakte het in een geldbuidel, die hij met eenen riem om zijn middel vastsnoerde.

Eindelijk riep hij den huisknecht, gaf bevel om zijne peerden te te spannen en begaf zich hierop naar zijne dochter.

— Ik moet op reis, zegde hij, eene gewichtige aangelegenheid roept mij voor eenige dagen naar Oostenrijk. Ik zal u doen weten wanneer ik terugkom.

Hij verliet haar en besteeg buiten het rijtuig om weg te rijden. Toen hij van zijne dochter afscheid nam, gloeide er geen enkel vonkje van liefde in zijne borst, hebzucht en eigenbaat hadden in dit menschenhart alle edele gevoelens verstikt.

Hastig zette hij zijne peerden aan en in vollen draf sloeg het rijtuig den weg naar Myslowitz in.

— oo —

Esther had niet zonder een gevoel van verlichting het bericht vernomen dat haar vader eenige dagen van zijn huis zou verwijderd blijven ; of hij werkelijk op reis ging, dan wel eenen tocht in het belang der valschmuntersbende deed, liet haar onverschillig ; zij trachtte onmiddellijk Baruch op te sporen ten einde het onderbroken gesprek voort te zetten.

Maar te vergeefs was haar zoeken en roepen door het geheele huis. De meiden bij wie zij naar hem onderzocht, zegden haar, dat Baruch waarschijnlijk weer een van zijne nachtelijke uitstapjes deed, want in zulke gevallen placht hij altijd op dergelijke wijze te verdwijnen.

Esther ging terneergeslagen naar hare kamer terug. Zij was van dezelfde meening als de meiden, dat Baruch reeds weg was.

Zij wist wel dat hij er steeds naar streefde ieder harer wenschen te vervullen en nu was hij weggeloopen zonder hare bevelen af te wachten, zonder mee te deelen of hij Walewski's redding voor mogelijk hield.

Was er niet voor te vreezen dat deze halfwaanzinnige meer nadeel dan not aan den gevangene zou veroorzaken ? Was het niet verschrikkelijk dat hare eenige hoop thans op eenen ongelukkige berustte.

De vertwijfelende moed, die Esther tot nu toe had staande gehouden, dreigde haar te begeven.

Maar zij herstelde zich, zij zocht kracht in het gebed, bij denzelfden God, die meermalen door zwakke vrouwenhanden, door de handen van eene Judith, eene Esther, wel haar volk had gered. Waarom kon hij niet door de handen van eenen zwakke de redding van den geliefde bewerken.

— oo —

Het zal ongeveer negen ure 's avonds geweest zijn, toen een der meiden verscheen en Esther meedeelde, dat zich in de herberg een man bevond, die haar verlangde te spreken.

Spoedig daarop verscheen Rukowski voor haar, die haar door zijne herhaalde bezoeken bij haren vader niet onbekend was.

— De jonge meesteres gelieve het mij te vergeven, zegde hij, indien ik haar een bericht breng, dat niet zeer aangenaam is. Maar het is in het geheel niets gevaarlijks, volstrekt niets gevaarlijks.

— Wat is er dan ? vroeg Esther opgewonden, daar zij een ongeluk vermoedde.

— Uwen heer vader is een ongeval overkomen in de duisternis — de wagen is omgeslagen — een beenbreuk — verder geen gevaar — er is reeds een doktor bij hem. — Werkelijk geen gevaar, maar uw vader laat u verzoeken, bij hem te willen komen.

— Waar is mijn vader ?

— In een huis nagenoeg eene mijl van hier, hij is daar voorloopig binnengebracht. Ik heb een wagen voor de deur, waarvan de jufvrouw gebruik maken kan.

— Het is goed, ik kom onmiddellijk.

Zoodra Rukowski de kamer verlaten had, maakte Esther zich gereed. Zij bond een doek om het hoofd en wierp een warmen mantel om de schouders, nadat zij voor alle gevallen nog eenig geld bij zich gestoken had.

Spoedig daarop was zij voor de deur, waar Rukowski reeds op den wagen zat en de tengels in de hand hield.

— Het is niet gevaarlijk, zegde hij nog eens om haar gerost te stellen.

Esther klom op de zitplaats achter hem en de wagen reed in de duisternis aan heiten.

Zij zullen ongeveer een half uur gereden hebben, Esther in gepeins verzonken, toen Rukowski « ho ! » riep.

(Wordt voortgezet).